X AIPNY

Siyasal Bilgiler Fakültesi Boykot Komitesi Raporu

- Üniversite reformu
- emperyalizmin kültürüne hayır
- demokratik Üniversite
- ulusal ve halka dönük eğitim
- işçi ve köylü çocukları üniversiteye
- özel okullar devletleşmelidir
- öğrenciler yönetime katılmalıdır

TÜSTAV
İŞÇİ VE SOL HAREKET
KÜTÜPHANESİ
Sütun No : 18
Raf : 6
7285

GENÇLİK HAREKETLERİ

Son birkaç yıldır dünya gençliği sürekli bir isyan ve başkaldırma içindedir. Bu toplumsal devinim, içinde bulunduğumuz 1968 yılında dünyanın bir çok ülkesinde başgösteren boykoy ve işgal hareketleri ile yeni bir aşamaya varmıştır. Paris'te, Berlin'de, Roma'da, Tokyo'da, Meksiko'da, Madrid'de okullar işgal edilmekte, barikatlar kurulmakta, polis coplarına gazlı bombalara karşı çarpışılmakta... gençler öldürülmekte zindanlara atılmaktadır. Toplumun bu dinamik ve devrimci gücünün direnişi amansız olmakta, kısa zamanda toplumsal yapıyı tümüyle sarsarak, kapitalist toplumun varolan çelişkisini daha kesinleştirmekte ve sömürü mekanizmasının çarklarında ciddi tahribatlar yapmaktadır.

Sanayileşmiş kapitalist ülkelerde gençlik hareketleri değişik durumlardan doğmuş gibi görünüyorlarsa da -Almanya'da Viet-Nam savaşını telin mitinglerinden, Fransada eğitim sorunundan, İngiltere'de iktidarın Amerika'nın dümen suyu politikasından v.s. aslında aynı kaynaktan hızını almaktadır. Batının tüketim toplumlarında, bu toplumların yabancılaştırıcı yapısına karşı savaşan gençler aynı zamanda emperyalizme, üçüncü dünyanın kurtuluşuna ve Viet-Nam savaşına karşı da sürdürmektedirler kavgalarını. Kapitalist üretim ilişkilerinin çağ dışı oluşu, kişiyi yabancılaştırıp düzenin bir vidası haline getirmesi başta gençliği bir umutsuzluğa sürüklemektedir. Bu umutsuzluk giderek batı gençliğini düşünmeye ve araştırmaya itmekte, sonra bilinçli kalabalıklar halinde düzeni temelinden sarsmaya ve çelişkileri keskinleştirmeye varmaktadır. Ma-

yıs hareketlerinden sonra orta tabaklaların ve sağcıların sola karşı birleşmeleri bunu kanıtlamaktadır.

Batıdaki son olaylar gençliğin emperyalizme direnişini de birlikte getirmiştir. Bu konuda iki ayrı görüş önerilmektedir. İlki 3. Dünyanın sorunlarına eğilmek ve onların kavgalarına omuz vermek şeklinde özetlenebilir. İkincisi, Mayıs hareketlerinde ortaya çıkmıştır. Üçüncü Dünya'ya yardımcı olmak için emperyalizmin merkezlerini yıkmak gerektiğine dayanmaktadır.

Diğer azgelişmiş ülkelerde ve Türkiye'de ise gençlik hareketleri toplumun öz sorunlarından doğdukları için farklılık gösterirler. Gençliği mücadeleye iten asıl unsur emperyalizm ve onun ülke içindeki işbirlikçisi komprador burjuvazi ve feodal kalıntı takımıdır. Yine gençler, azgelişmiş ülkelerin önemli bir sorunu olan kalkınmaya ağırlık tanımakta, kapitalist kalkınma yolunun ülkelerini gelişmiş ülkeler düzeyine getiremiyeceği gerçeğini görmektedirler.

Böylesine açık ve önemli sorunların kaynaklık ettiği başkaldırı, azgelişmiş ülkelerde gençliği zorunlu olarak devrimci kılmaktadır. Devrimci gençlik bozuk düzenin yansıdığı bütün kurumlara bu yüzden karşı çıkmaktadır. Yoksa sorun soyutlanmış bir üniversite sorunu değildir. Böylece gelişmiş kapitalist toplumlardaki gençlerle, azgelişmiş ülkelerdeki gençler emperyalizmle savaşta ve kurulacak yeni düzenin ana meseleleri üzerinde birleşmektedirler. Bu yeni düzen sosyalist düzendir. Nitekim Türkiye'de yapılan bütün gençlik mitinglerinde, yürüyüşlerinde en çok «Sosyalist Türkiye, Bağımsız Türkiye» sloganları atılmakta, Batıda devrimci liderlerin portreleri bayrak gibi taşınmaktadır.

Her iki tip ülkenin öz koşullarından çıkan durumlarda değişik tavırlar takınılmakta ve değişik ama bilimsel çözüm yolları öne sürülmektedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerde gençler tüketim toplumunu sınırlandırmaya çalışırken; bizde zaten az

olan milli gelirin kötü dağılımı ve rasyonel olmayan yerlere yatırılması önlenmek istenmektedir.

Üniversite gençliğinin toplumsal yapı içinde özel bir yeri vardır. Sömürme ve sömürülme ikileminde direkt taraf değildirler. Gerçi ailelerinin üretim ilişkileri içinde belirlenmiştir. Ama bu gençliği tam olarak etkiliyememekte ve gün geçtikçe bu etki zayıflamaktadır. Esasen okuma olanağını ele geçirdikleri için düşünme yetisini daha çok kazanmkata haksızlığa ve emparyalizme karşı direnmektedirler.

Yaşadığı toplumun moral değerlerini özümleyen gençlik emperyalizme karşı ve sosyalizm için mücadelede hedeflerini iyi saptamak zorundadır. Gençlik ne bir sosyal sınıf ne de bir sosyal tabakadır. Bu yüzden gençliğin verdiği kavganın hedefi iktidar olmamaktadır. Oysa gençliğin uğrunda uğraşı verdiği sorunların çözümü politikdir. Yani iktidardan geçer. Mesele böyle olunca, devrimci gençlik için birinci amaç, ne tek başına emperyalizmle savaş, ne tek başına anayasayı korumak, ne tek başına eğitim sistemini düzeltmek, ne de şu ya da bu alandaki iç ya da dış sömürü ile savaştır. Çünkü bunlar gençliğin tek başına direnerek halledeceği başlıbaşına bağımsız sorunlar olmayıp, çözümü siyasal iktidarı ele geçirmeye bağlı olan ve burjuva iktidarlarının varlığından gelen zorunlu, kaçınılmaz sorunlardır. Sorunlara çözüm getirmek isteyen gençlik temel amacını bilmek zorundaıdr. Bu amaç, EMEKÇİ SINIFININ İKTİDARIDIR.

Böylece gençlik, özü, emekci sınıfının iktidara gelmesinde ona yardımcı olmak ve bu süreci hızlandırmak gibi son derece önemli ve devrimci bir görevi yüklenmiş bulunmaktadır. Gençlik bu temel amacını asla unutmamalıdır. Aksi, yani sorunlara bir tüm olarak bakmamak ve çözümün politik olduğunu gözden kaçırmak, düzenin çeşitli yanlarındaki çeşitli aksaklıkların sadece gençlik olarak gösterilen direnişle halledileceğine inan-

mak mutlak bir yanılgı olur ve bu son tahlilde egemen sınıfların işine yarar.

Gençliğin, emekci sınıfların kavgasındaki yerini, temel amacını, böylece koyduktan sonra günümüzdeki gençlik hareketlerinin egemen sınıflarca nasıl yorumlandığını görelim: egemen güçler ve onların yayın organları dünyadaki ve ülkemizdeki gençlik hareketlerini (boykot, işgaller v.s.) kolay sınıf geçme, psikolojik bunalım, batıyı kopya, onun bunun oyununa gelme gibi sübjektif ve bilim dışı nedenlere dayandırmaktadırlar. Gençlik hareketleri toplumsal bir olaydır. Toplumsal olaylar ise bir takım objektif şartların ve toplumsal nedenlerin sonucu ortaya çıkar. Nedenlerini daha derinde, ekonomik ve toplumsal yapıda aramak gerektir. İleri sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, kapitalist üretim sisteminin yarattığı değerlere, yabancılaşmaya, aşırı israfa ve bilfiil sistemin kendisinin akıl ve çağdışılığına karşı o ülke işçi sınıfı ile işbirliği ederek başkaldıran gençlik; geri bırakılmış ülkelerde emperyalizmin ve onun işbirlikçileri komprador burjuvazi ve feodal kalıntıların her türlü iç ve dış sömürüsüne, milli servetlerin hederi ve israfına karşı savaş vermekte ve de geri bırakılmış bir ülkede okuyabilmişliğin ona sağladığı olanaklardan dolayı emekci sınıfları uyandırma görevini üslenmektedir. Toplumun bu ileri ve dinamik gücü, her gün geçtikce bu sömürü düzeninin tüm şartlandırma, yabancılaştırma ve robotlaştırma sürecine rağmen bu devrimci eylemini daha iyi daha bilinçli olarak vermektedir ve verecektir de.

Durum bu olunca :

Devrimci Türk Gençliği olarak;

Daha güzel ve yaşanmaya değer bir dünya uğrunda;

Emperyalizme karşı savaşan mazlum Dünya Haklraına,

İç ve dış sömürünün pençesi altında kıvranan emekçi halkımızın İkinci Ulusal Kurtuluş Savaşına,

Gerçekten kuvvetli bir destek olmak,

Ve de;

Gerici kurumları yıkmak,

Kültür emperyalizmini yok etmek,

Devrim için ulusal eğitimi getirmek

için daha sağlam, daha örgütlü, daha bilenmiş, daha bilinçli

DİRENELİM !

DEVRİM ve EĞİTİM SORUNU

Gerçek anlamda devrim, gelişen üretim güçlerinin zorlaması ile mevcut üretim ilişkilerinin daha ileri bir biçime dönüşmesidir. Üretim güçlerinin gelişmesine bağlı olarak meydana gelen yeni üretim ilişkileri kendisine uygun üst yapı kurumlarını oluşturarak yeni toplum biçimini belirler.

Bu tanımın ışığında eğitim, üretimi ilişkilerinin belirli bir üstyapı kurumudur. Dolayısıyla üretim ilişkilerinde bir değişme olmadan eğitimde devrim söz konusu olamaz. Yani ekonomik-siyasal devrim gerçekleştirilmeksizin eğitimde devrim yapma olanağı yoktur. Ancak toplumsal kurumlar arasındaki karşılıklı diyalektik etki yoluyla ve ayrıca özel niteliği dolayısıyla eğitimin; üretim güçlerine, giderek üretim ilişkilerine etki yaptığı gözden uzak tutulmamalıdır. Bunun ışığında diyebiliriz ki, eğitim sisteminde yapılacak belirli değişiklikler, devrime yol açacak gelişmelere elverişli toplumsal ortamın hazırlanmasına yardımcı olacaktır.

Eğitim kurumları ve toplumsal yapıya etkileri :

Topluca bakıldığında eğitim kurumları; temel bilgileri veren en alt birimlerden, çeşitli dallarda bilinen en son verilerini bulan ve öğreten üniversitelere kadar bir dizi kuruluşu kapsar.

Genel olarak eğitim kurumları ve özllikle üniversitler toplumun işleyiş biçimini yorumlama ve belirli bir dünya görüşünü aşılayabilme özellikleri dolayısıyla büyük bir önem taşır. Ve farklı sosyal sınıflar, tarihi gelişim içinde sürekli olarak top-

TÜSTAV

lumun işleyişini kendi sınıfsal çıkarları açısından yorumlayan sınıf ideolojilerini eğitim kurumları aracılığıyla topluma benimsetmişlerdir. Böylece eğitim, belirli sınıfların egemenliğini sürdürme aracı olagelmiştir.

Türkiye'de ilk okuldan üniversiteye kadar bütün eğitim kurumları egemen sınıfların sınıfsal çıkarlarına uygun bir biçimde oluşturulmuşutr. Böylece eğitim olarak ülke şartlarına aykırı, ülke sorunlarına cevap vermeyen, çağdaş düşünce akımlarından ve getirdiklerinden habersiz görüşler öğrenciye ezberletilmekte, bununla yetinilmektedir. Bu davranış doğal olarak üniversite eğitiminde, konulara bir sınır, bir takım bilimsel gerçeklere ters bir tavır getirmekte ve özellikle bilimsel açıdan yurdun yapısının incelenmesi ve bilimsel verilerin bu sorunlara uygulanması, yurdun kendine özgü koşullarının saptanarak, uygun çözüm yollarının bulunması engellenmektedir. Böyle bir eğitim; düşünen, çözümleyici kafalar yerine, ezberlediklerini tekrarlayan mevcut sömürü düzenin emrinde robotlar yetiştirmektedir.

Egemen sınıflar eğitim olanaklarını büyük ölçüde kendi sınıflarına tanıyarak sömürü düzeninin sürmesini bu yönde de sağlamlaştırmaktadırlar. Örneğin 1946-65 ders yılında Ankara Üniversitesinde okuyan öğrencilerin % 85 inin Tüccar, Toprak ağası ve Bürokrat çocuğu olduğu ancak % 5,7 sinin çeşitli nitelikteki işçi ailelerinden geldiği görülür. Yine bu öğrencilerin % 72,9 u şehirlerden % 13,2 si kasabalardan % 12,3 ü ise köylerden gelmiştir.

Eğitim kurumlarında bu sınıfsal çelişkiler ancak ekonomik sosyal yapıdaki temelli bir değişiklikle çözülebilir. Bununla beraber mevcut koşullar içinde de eğitim kurumlarının toplumsal gelişimi engelleyici niteliği belirli ölçüde giderilebilir. Ülke sorunlarının Üniversitelerde incelenmesini v tartışılmasını sağlamak, bilimsel çalışmalarda sınırsız bir özgürlükten

yararlanmak, egemen sınıf ideolojisinin eğitim olarak verilmesine direnmek bu konuda etkili olacaktır.

Eğitim konusunda bu temel görünüşü Trükiye'nin toplumsal yapısı içinde değerlendirerek sağlıklı ve uygulanabilir bir çözüme varılabilir.

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK VE TOPLUMSAL YAPISI :

Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısını değerlendirebilmek için tarihi gelişime kısaca bakmakta yarar vardır.

Osmanlılarda temel servet şekli toprak ve toprak rantıdır. İlk dönemlerde toprak rantıdan egemen sınıf olan bürokrat. Askerler yararlanmaktadır. 19. yüzyılda imparatorluk bir hammadde kaynağı ve pazar olarak gelişmiş batı kapitalist toplumlarına açılır. Toplum kendi iç dinamiğinden çok dış etki ile bu dönemde yukardan aşağıya değişmeye başlar. Toprak sahipliğide tam mülkiyet haline gelir. Bu dışa bağımlılık çözülmekte olan yarı feodal düzenin yerine kurulacak yeni düzenin dayanağı olacak yerli burjuvazinin gelişmesine imkân vermez.

Kurtuluş savaşını yöneten asker bürokrat kadro o dönemin egemen sınıflarına dayanır. Bu nedenle bu dönemde yapılan yenilikler üst yapı sınırları içindedir.

2. Dünya savaşı sırasında, savaş ekonomisinin şartları içinde kapitalist sınıflar gelişir. Yine bu şartlar emekçi sınıfların daha çok yoksullaşmasına yol açar. Bu dönemde sosyalist hareket ezilmiş olduğu için ekonomik bakımdan güçlenen toprak ağası, burjuva sınıfları, halkın yönetici bürokratlara duyduğu tepkiden yararlanarak siyasal iktidarı ellerine alırlar.

Burjuvazi tarihi görevini yapacak güçte olmadığından sanayileşme gerçekleşmez ve ekonomi dış kapitalizmin sömürüsüne açılır.

1960 hareketiyle bürokrat tabakalar bir kere daha siyasal iktidarı ellerine alırlar, ancak bunu çok kısa bir süre koruya-

bilirler. Bu dönemde emekçi sınıflar kendi siyasal örgütlerini kurma olanağını bulurlar.

Bu gelişim çizgisinin sonunda bugün Türkiye'nin şartları genel olarak şöyledir :

Türkiye halkı bugün, emperyalist güçlerle birlikte bu ülkeyi sömüren komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının ekonomik ve siyasal alanda egemen olduğu geri bırakılmış bir toplumsal düzen içinde yaşamaktadır. Ekonomi dışa bağımlıdır. Yerli burjuvazi emperyalizmin aracıdır. Madenlerimiz, petrollerimiz, bilcümle yer altı ve yer üstü kaynaklarımız tekelci kapitalizmin sömürüsü altındadır. Yerli işletmelerin kullandıkları ham maddelerde bile, emperyalizmin damgasını görmemek mümkün değil. Bağımsız bir sanayici sınıftan söz edilemez; iç ve dış sömürü içiçedir. Üretimin sanayileşmesi ve kapitalistleşmesi, batılı kapitalist ülkelerin kontrolü altındadır. Bunlar verdikleri kredileri kendi istedikleri yerlerde kullanmamızı şart koşmakta ve böylece toplumumuzun temel yapısının değişmesini engellemektedirler. Ülkemizde biriken sınırlı artık değer ve sermayeyi denetleyen egemen sınıflar da, Türkiye'nin sanayileşmesini çıkarları için istememektedirler. Çünkü böylece hem içerde tam modernleşmemiş üretim düzerinin kontrolü ellerinde kalır, hem de ülkeyi dış sanayi mallarına pazar olarak açık tuttukları için kendi payları büyük olur. Komprador burjuvazi kendi sınıf çıkarları dolayısıyle Türkiye emekçi halkının yarattığı değerleri gelişmiş kapitalist ülkelere hammadde olarak aktarmaktadır.

İşte, emperyalizmin ve onun yurt içindeki işbirlikçilerinin ortak çıkarları uğruna birbirine kenetlenmeleri, dengesiz, çarpık ve çağ dışı bir Türkiye yaratmıştır.

— Doğan her yüz çocuktan kırk tanesi oniki yaşına varmadan ölmektedir.
— 15.636 köyümüzde okul yoktur ve zorunlu eğitim çağındaki çocukların 2 milyonu okul yüzü görmemektedir.

— Türk insanına yaban eller ekmek kapısı olmuştur. Seçme emekçilerimiz Almanya, Belçika, Hollanda, İsveç ve hatta Avusturalya'nın yollarını tutmuştur. Yine de 4 milyon açık, 8 milyon gizli işsiz vardır.
— 13.284.824 kişi okuma yazma bilmemektedir.
— Öğretmen maaş ortalaması 500 TL. olup, 1000 öğretmen hakkında dâvâ açılmış ve kıyım terörü uygulanmıştır. Geleceğine umutla bakamayan öğretmen, yasal olarak da güven altında değildir. Çünkü 1968 Türkiye'sinde Osmanlı İmparatorluğunda çıkarılmış kanunlar uygulanmaktadır.
— 10,5 milyon insan mağara ve yıldıza bakan tepeden delikli yerlerde oturmaktadır.
— Milli gelir dağılımı 10 TL. ilâ 230.000 TL. arasında değişen son derece büyük bir dengesizliğe sahiptir.
— Bütçemizin % 60 ını fukara emekçi halkımızın sırtından alınan vergiler meydana getirmektedir.
— 126.120.000 hektarlık ekilebilir topraklarımızın % 52 sini çiftçi nüfusun % 13 ü kullanmaktadır. 2,5 milyon insanın hiç topıağı yoktur. Endüstri iç ve dış ticaret, bankacılık, sigortacılık olanaklarından, nüfusun % 2 si faydalanmaktadır. Bir avuç gayrı-milli azınlığın sömürü diktasını, Türkiye halkı midesinde ve yüreğinde duymaktadır.
— 35 milyon metrekarelik toprağımızda neler yaptığını bilmediğimiz Amerika'nın, Türkiye'de 35 binden fazla askeri ve 100 den fazla üssü vardır. Amerikalılara geniş hukuki imtiyazlar tanınmıştır.
— Devlet daireleri yabancı uzmanlarla doludur. Türkiye'de eğitim programları bunlar tarafından yapılmakta, yozlaştırma mekanizmasının ilkelerini bunlar saptamaktadır.
— Türk Mühendis ve Mimarlar Odalarına kayıtlı 17.233

TÜSTAV

mühendis ve mimardan 975 i ve her biri için 394.608 TL. harcanan 2.248 hekim beyin sömürgeciliğinin kurbanı olmuşlar.

— «Barış Gönüllüsü» denilen Amerikan ajanları en ücra köylerimize kadar girmekte, Türkiye halkının uyanışını torpillemektedirler.

Bugünkü eğitim düzeni, ulusal istekleri karşılamayan ve Türkiyen'in ekonomik-teknolojik ihtiyaçlarına yönelmeyen gerici bir düzendir. Çünkü, eğitim, egemen sınıfların elinde dışa bağlı sömürü düzenini sürdürmek için bir araçtır. Emperyalizm ve yerli iş birlikçileri, ülkemizin değerli insan kaynaklarını dışa yöneltecek şekild, kapitalist ülkelerin ihtiyaçlarına cevap verecek tipte insan yetiştiren kurumlar açmaktadırlar. Eğitim mekanizması ülke üretimini arttırmaya ve halkı bilinçlendirmeye yönelik değildir. Amaç, egemen sınıfları büyütmek, halk yığınlarını uyutmaktır.

Bu temele oturmuş bir eğitimde fırsat eşitliği de olamaz. Bugünkü düzende işçiler ve yoksul köylüler eğitimden yoksul bırakılmaktadır. İlkokuldan sonra köy çocuklarının devam edeceği okul yoktur. Kasaba ve şehirlerde kurulmuş orta okullar, liseler ve meslek okulları paralıdır. Yoksul köylünün burralarda çocuğunu okutması olanaksızdır. İlk okuldan sonra köy çocuklarının gideceği askeri ortaokul ve liseler artık kapatılmıştır. Üniversitelerde köy kökenlilerin oranı % 12,3 oranındadır ki, bunlarda genellikle hali vakti yerinde varlıklı köy çocuklarıdır.

İşte, köhne bir düzen!

İşte sömürülen bir ulusun acı dramı...

Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi,

Kahrolsun komprador kapitalizmi,

Kahrolsun kültür emperyalizmi

Burjuva ideolojisinin tekelini parçalamak için, işçi ve köylü çocukları üniversiteye!

Yaşasın halka dönük ve ulusal eğitim için savaşanlar!

ÜNİVERSİTEDE REFORM

Bu koşullar içinde eğitim kurumlarının ve özellikle üniversitelerin halktan yana, toplumsal geleşime ters düşmeyen bir yönde işleyebilmesi için, şu ilkelerin ışığında reform yapılmalıdır :

1 — Bilimsel Eğitim : Sürekli bir devrim içinde olan doğa ve toplumun evren sel kanunlarını diyalektik bir mantıkla incelemeyen eğitim bilimsel değildir. Bilimsel olmayan bir eğitim doğa ve toplum olaylarını durağan bir mantıkla incelemeye çalışır ve çeşitli bilim dalları ve olgular arasında bağıntıyı hiçe laştırır, onun bir asalak, düzenin şartlanıdrdığı düşünce kalıpsayar. İşte böyle bir eğitim sistemi, öğrenciyi topluma yabancılaştırır, onu bir asalak, düzenin şartlandırdığı düşünce kalıpları ile davranan bir robot durumuna sokar ve böylece eğitim; belli bir toplum düzenine hizmet eden bir araç olur. Bunu önlemek için üniversitelerimizde mutlaka bilimsel yöntemlere göre eğitim yapılmalıdır.

2 — Ulusal Eğitim : Temel sorunu kalkınmak olan geri bırakılmış bir ülkenin eğitimi, bu sorunun gereklerine uygun olmak zorundadır. Yani ulusal sorunlarımıza çözüm getiren bir eğitim olmak zorundadır. Oysa bugünkü eğitim burjuva sınıfının ideolojisinin propagandası ve bozuk düzeni yaşatma aracıdır.

3 — Bilimsel özgürlük ortamı yaratılmalıdır. Üniversite bilimsel çalışmaların hiç bir sınır tanımadan yürütülebildiği, çağdaş düşüncenin ulaştığı her türlü görüşün özgürce öğretilip tartışılabildiği bir kurum biçiminde işlemelidir.

4 — Bilimsel çalışmalar Türkiye halkının somut sorunlarını çözümlemeğe yönelmeli, onlardan kaynaklanmalıdır. Yine Türkiye halkını ilgilendiren uluslararası sorunlar üniversiteler-

TUSTAV

de incelenmeli çözüm yolları önerilmelidir.

5 — Eğitim, «donmuş bilgilerin aktarılması» biçiminden çıkarılıp «araştırarak yetişme süreci» biçimine sokulmalıdır. Böylece öğretim sağlıklı bir temele oturacak, öğretilen bilgilerin geçerliliğini deneme olanağı doğacaktır. Aynı zamanda, bu yolla Üniversitelerin araştırma görevlerini yapmasında öğrencilerin enerjilerinden yararlanılmış olacaktır.

ÜNİVERSİTE REFORMUNA İLİŞKİN İSTEKLERİMİZ

1 — Bölüm sistemi kabul edilmelidir :

Üniversitede aşırı yetki tekellerinden dolayı ortaya çıkan dikta noktalarından en önemlisi kürsü düzeni ve kürsü profesörlüğüdür. Kürsü sistemi, asistan, doeçnt ve hatta profesörlerin üzerinde bilim için şart olan özgürlük anlayışına ters düşen bir baskı aracı olarak kullanılmaya çok yatkındır. Ve de şimdiye kadarki uygulananlardan artık açık seçik ortaya çıkmıştır. Bu kurumda egemen olan hiyerarşik zihniyetin bilim özgürlüğüyle yan yana yaşaması mümkün değildir. Öğretim üyeleriyle yardımcıları arasındaki ilişkilerin nesnel temellere uygun olarak düzenlenmesi, anti demokratik ve bilimsel çalışmasının özüne aykırı olan kürsü sisteminin kaldırılması şarttır. Onun yerine bölüm sistemi uygulanmalı ve yöneticisi, bölüm kurulunca seçilmelidir. Seçimle görev alan bölüm yöneticisi, bu görevi en fazla iki kere yapmalıdır. Ve hiyerarşik bir üstünlük anlayışı içinde olmamalıdır.

2 — Öğrenci Üniversite Yönetimine Katılmalıdır.

Üniversite profesörü, doçenti, asistanı ve öğrencisiyle bir bütündür. Üniversite yöneticilerinin ve yetkili kurulların seçimine öğretim üyeleriyle birlikte, aynı bütünün parçaları olan asistan ve öğrenciler de eşit sayıda oy hakkına sahip olarak katılmalıdır. Ancak bu şekilde Osmanlı tipi tepeden örgütlenme biçimi yıkılmış, medrese anlayışından uzak, çağdaş üniversitenin gereklerine uygun demokratik bir işleyiş sağlanmış olacaktır.

Elinde aşırı yetki tekelini toplayan grupların teşekkül ettiği, bütün birimlerin katılmasına imkân tanımayan bir üniversite düzeninden bilimsel işleyiş ve verimlilik umulamaz. Okutulacak derslerin yöntem ve muhtevasında, onları okuyacak kimselerin söz ve oy sahibi olmasından daha mantıklı ve haklı bir şey olamaz. Öğrencinin yönetime katılmasından şu dört organda söz ve oy sahibi olmasını kastediyoruz:

a) Bölüm kurulu
b) Fakülte Genel Kurulu
c) Fakülte Yönetim Kurulu
d) Üniversite Senatosu

Bu konuya ilişkin somut çözüm yolları öğrencilerle beraber oturulup araştırılmalıdır.

3 — Tam Gün Çalışma

Üniversite öğretim üyelerinin ve yardımcılarının tam gün çalışmaları ilkesi, kayıtsız şartsız kabul edilmelidir. Bütün toplumsal ve ekonomik huzursuzlukların olduğu gibi, üniversitede ortaya çıkan hoşnutsuzluğun nedeni de bozuk düzendir. Tam gün çalışma ilkesine dayanmayan, profesörlerin sakat toplumdaki egemen çeşitli çıkar grupları ile ekonomik bağlar kurmasına yol açan bir eğitim düzeninden bilimsellik beklenemez. Öğretim üyesini egemen sınıflarla çıkar birliğine iten ve bilimi ticaret konusu yapan anayasaya aykırı özel yüksek okulların varlığı, tam çalışma ilkesinin kabulü ile yok edilmelidir.

Tam gün çalışmanın maddi olanakları; ücret ve araçlar bakımından sağlanmalıdır. Bu ilkenin çeşitli tıkanıklıklara ve güçlüklere yolaçmasını engellemek için üniversiteye bağlı araştırma merkezleri ve bölümler kurulmalıdır.

4 — Malî Özerklik

Üniversiteler Muhasebei Umumiye Kanunun çerçevesinden çıkarılmalıdır, çünkü mali özerklik üniversite özerkliğinden ayrı düşünmek mümkün değildir.

Üniversitede mali özerkliğin sağlanması için, her üniversiteye tahsil edilmiş bulunan toptan ödenek, üniversite senatosunda kabulü kesinleşen bütçeye göre dağıtılmalıdır. Böylece israflar önlenecek, malî yönetimdeki etkinlik sağlanacak ve en önemlisi bir anayasa kurumu olan üniversite özerkliğinin politik baskılarla zedelenmesine fırsat kalmıyacaktır. Ayrıca tam gün çalışma, malî özerklikle sıkı sıkıya ilgilidir.

5 — Özel Yüksek Okullar Devletleştirilmelidir

Bugün Türkiye'de her derecede özel okulların geniş bir piyasası vardır. Anayasamızın 21. maddesine dayanılarak açılan fakat anayasada öngörülen çağdaş bilim ve eğitim ilkelerine ve seviyesine ters düşen, tamamiyle kâr sağlamak amacıyla çalışan özel okullar, düzenin bozukluğundan yararlanılarak, okumak özlemi içindeki öğrencileri sömürmek hedefine yönelmiş ticari işletmelerdir. Buna ek olarak özel yabancı okulların emperyalizmin kültür temsilcileri olduğunu bilmeyen yoktur. Başlangıçta ayin hürriyetinin tatbiki ve osmanlı devletinin hoşgörürlüğüyle kurulan özel yüksek okullar, emperyalizme yamanmış siyasal iktidarların da isteğiyle gittikçe faaliyetlerini arttırmışlar yasalarımıza karşı hile ile sayılarını çoğaltmışlardır. O kadar ki 28 Ağsutos 1967 tarihli bir bakanlar kurulu kararıyla Amerikan kolejine yüksek kısım açma hakkı tanınmıştır. Şimdilik iç hukuk kurallarına bağlı bu kurumların gelecekte bir takım birli-ikili anlaşmalarla imtiyazlar elde etmeyeceğini kimse garanti altına alamaz.

Özel yüksek okullara gelince: Bu kurumlar anayasamıza aykırıdır. 120. madde üniversitelerin devlet eliyle kurulacağını belirtmektedir. Temsilciler meclisi tartışmalarından bu maddedeki «üniversiteler» kelimesinin teknik anlamda kullanmayıp «Yüksek eğitim» yapan kuruluşları belirtmek istediği için kullanıldığı açıkca belli olmaktadır. Ayrıca bu okullar «yüksek okul» adı altında üniversite eğitimi yapmakta ve böylece «anayasaya aykırı hile» gerçekleştirilmektedir.

Anayasaya aykırı olan özel yüksek okullar yurt çıkarlarına zararlıdır ve orta öğrenimi tamamlamış kimseler arasında da imtiyazlı durumlar yaratarak sosyal adalet ilkesini işlemez hale sokmaktadır.

Özel yüksek okullardan mezun olan kimselerin bilimsel yeterlikte olması tesadüfe kalmıştır. Çünkü devlet eğitim kurumlarında okuyan bir öğrenciye yapılan harcama 9265 TI. olmasına rağmen, özel okul tüccarları her öğrenci için 2500-6000 TL. alıyorsa bu paradan eğitim araçlarına ve öğretim üyelerine ayrılan kısmın bilimsel eğitim için yeterli olup olmadığını düşünmek gerekiyor.

Bunların hepsinin ötesinde özel yüksek okullar emperyalizme teknisyen yetiştirmek gereğinden dolayı kurulan ve gittikçe kendi aralarında örgütlenerek gelişen, emperyalist güçlere doğrudan ilişkili eğitim kurumlarıdır.

Böylesine anayasamıza aykırı ülke gereksinmelerine cevap vermeyi amaçlayan, bilimsellikten uzak ve çağdaş eğitim düzenine uygun düşmeyen ihanet yuvaları, anayasanın 39. maddesine dayanarak devletleştirilmelidir.

Öğrencinin maddi koşulları düzeltilmelidir :

6 — Eğitimde Fırsat Eşitliği İçin Savaşılmalıdır.

— Bugün üniversite ve yüksek okul öğrencilerine verilmekte olan burs ve krediler, her ne kadar 350 TL. sına çıkarılmışsa da, aslında hem miktar olarak, hemde burs ve kredi alan öğrencilerin sayısı olarak yetersizdir. Son yıllarda ortaya çıkan fiyat artışları düşünüldüğünde bu daha açık biçimde görülür. Bu tehlikeyi gidermek için burs ve krediler fiyat artışlarına paralel olarak arttırılmalı, dondurulmamalıdır. Kaldı ki burs ve kredilerin dağıtım şekli objektif esaslara göre değil, keyfice ve fırsat eşitsizliğini giderici kriterleri gözönünde tutmayarak yapılmaktadır. Siyasal Bilgiler Fa-

kültesinde burslar, fakülteye giriş sırasına göre verilmektedir. Oysa millî gelir dağılımının son derece dengesiz olduğu sınıflı Türk toplumunda üniversite giriş sınavlarındaki Amerikan bilmecelerini kimlerin aşacağı ve daha yüksek puan tutturacağı bellidir. Burs dağıtımında temel kıstas üniversiteye giriş sırası değil, öğrencinin maddi durumu olmalıdır. Göstermelik miktarlar ve sayılar değiştirilmelidir.

— Üniversite gençliğinin içinde bulunduğu kötü şartlardan biri de yurtların yetersiz ve kalitesiz oluşudur. Öğrenci yurtlarının kapasitesi arttırılmalı yüksek öğrenim gençliğinin toplumdan kopuk ve yüzüstü bırakılmış bir kütle durumundan kurtarılması için çalışma imkânlarının geliştirilmiş olduğu «site»ler kurulmalıdır.

— Üniversite öğrencisinin sağlık sorunlarıyla ilgilenmek amacıyla kurulan ve öğrencinin verdiği keseneklerle çalışan bugünkü Mediko-Sosyal kurumları yeni baştan rasyonel temellere oturtulmalıdır. Kesenekler Üniversite tarafından karşılanmalıdır.

— Bilimsel zihniyetten çok tüccar zihniyete sahip birçok öğretim üyeleri, sırf para kazanmak gibi, eğitimin gerçek amacı ve üniversite öğrencisinin mali durumuna da ters düşen ticari bir gaye ile kitap yayınlamaktadır. Böylece kitap almak için gerekli büyük miktardaki parayı bulamıyan fakir kökenli üniversite öğrenci bilimsel öğrenim ve araştırma yapamamakta, bu güçlük çoğu fakültelerdeki kütüphane yokluğu yada yeterli kütüphanelerin bulunmayışı ile daha da çıkmaza girmektedir.

— Anayasada öngörülen parasız eğitim ilkesine uygun olarak bütün üniversiteye giriş ve öğrenim harcları kaldırılmalıdır.

7 — Her Lise Mezunu Üniversiteye Girebilmelidir

Bunun için yeni üniversiteler ve yüksek okullar açılmalı ve öğretim üyelerinin sayıları arttırılmalıdır. Bu amacı gerçekleştirmek için asistanların maddi durumlarının mutlaka düzeltilmesi şarttır.

Siyasal Bilgiler Fakültesine Özgü İstekler

1 — Hazırlık Sınıfı Konulmalıdır :

Onbeş yıllık eğitimden sonra üniversiteyi bitiren bir kişiye bir tek yabancı dil öğretilmemesi hem acıdır ve hemde bunun altında art niyet aramamak mümkün değildir. Geri bırakılmış Türkiye'mizde, çağdaş bilimi ve yeni gelişmeleri öğrenmek için olduğu kadar, en basit aktüel, politik, ekonomik ve sosyal olayları daha yakından izleyebilmek için de her üniversite öğrencisinin yabancı dil bilme zorunluğu yadsınamaz bir gerçektir.

Oysa, S.B.F. de bugün yürürlükte olan yabancı dil öğrenimi son derece yetersiz, külfetli ve amaçtan çok uzaktır. Bu sistemle yabancı dil öğrenmek, görülen uygulamaların da kanıtlarıyla tesadüfe kalmıştır.

Bir kere, bu uygulamanın amacı öğrenciyi öğretim sonrası için eğitmektedir. Ne varki, bir üniversite öğrencisinin, öğrenim yılları içinde mutlak yabancı dil bilmesi şarttır. Fakültemizde okutulan sosyal bilimlerin kaynağı batıdır .Ders kitaplarının çoğu yabancı kaynaklardan yapılan aktarma ve derlemelerden ibarettir. O halde daha yüksek öğrenime başlamadan yabancı dil öğretilmelidir. Bu görevi liselerden beklemek şimdiki haliyle ütopyadır.

Ayrıca bu konu fakültemizde uluslararası ilişkiler şubesine gidip gidememe bakımından önem kazanmaktadır. Anadolu liselerinden gelen öğrencilerin bu bölüme gidebilmeleri son derece zordur. Hatta imkânsızdır. Bu Türk hariciyesinin Anadolu çocuklarına kapılarının kapalı oluşu anlamına gelir. Diğer taraftan gerek S.B.F. mezunlarını istihdam eden çeşitli kurumların açtığı yarışma sınavlarında, gerek bilimsel kariyere atıl-

makta yabancı dil bilmek ön şarttır. Bundan yine en çok zarar görenler Anadolu liselerinden gelen halk çocuklarıdır. Bütün bu nedenler ışığında bizce tek çözüm yolu S.B.F. nin 5 yıla çıkarılarak I. sınıfta yabancı dil öğretilmesidir. Yabancı dilin kişi ve toplum hayatındaki önemi dikkate alınırsa, bu bir yıllık fedakârlık hiç de fazla bir şey olmayacaktır!

2 — Dersten geçme usulü kabul edilmelidir.

Böylece, öğrencinin geçer not aldığı derslerden bir kere daha okuması mantıksızlığı ortadan kaldırılacak ve gereksiz israflar önlenmiş olacaktır. Üniversite reformunun kapsamına giren bu önerimiz, batı üniversitelerinde de uygulanmaktadır.

3 — Ders programları yeniden gözden geçirilerek, azgelişmiş ülkemizin sorunlarına uygun derslere yer verilmelidir. Özellikle iktisat öğretimi ivedilikle ele alınmalı ve başlangıçtan beri önerdiğimiz ilkelerin ışığında, gerçekçi bir öze kavuşturulmalıdır.

4 —Öğrencilere aldığı nota itiraz hakkı verilmelidir.

İtiraz konusu olan sınav kâğıdı en az iki kişilik bir kurul taarfından incelenmelidir. Sınav kâğıdını okuyan hocanın her hangi bir sebepten ötürü not verirken yanılabileceği faraziyesi bizi çok doğal olarak notta itiraz edebilme esasına götürür.

5 !— Diplomaya yazılan mezuniyet derecesi ile ilgili not «Pekiyi», «iyi», «orta» diye değil, sadece rakkam olarak yazılmalı.

6 — Bir ve ikinci sınıfta imtihan hakkı 6 ya çıkarılmalıdır. Yani Belge üç yılda verilmelidir. Ve bu 67-68 döneminde belge alanlara uygulanmalıdır.

Direnişimizin halkımız ve biz gençler için yararlı olacağına inanıyoruz.

S.B.F. Boykot Komitesi
